

також можуть поєднуватися методи навчання, створюватися проблемні ситуації, що сприятиме зацікавленості у студентів в отриманні нової для них інформації, а також формується мотивація навчально-пізнавальної діяльності, виникає стимуляція творчої активності і розвивається самостійність при вирішенні навчальних проблем.

Заключення. Таким чином, популярний за кордоном кейс-метод клінічних випадків, що впроваджується в Україні, в тому числі і в Запорізькому державному медичному університеті, доцільно застосовувати, але, за думкою викладачів кафедри нормальної фізіології, серед студентів, які вже оволоділи базовими теоретичними дисциплінами, щоб у них була можливість порівнювати патологію з нормою. Скоріш за все це мають бути студенти третього року навчання, які будуть засвоювати клінічні дисципліни і їм стали б у пригоді знання саме з клінічної фізіології. Глибоке та детальне знання варіантів норми згодиться при застосуванні методу випадків і ситуацій, що в наступному допоможе поліпшити методологію традиційного навчання, усуне сухість викладання предмету за рахунок реальних прикладів.

УДК 378.147.091.3.016:[378.4:61](477.64-25)

ОСОБЛИВОСТІ МЕТОДИКИ ВПРОВАДЖЕННЯ ПРОБЛЕМНО-ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ У ЗАПОРІЗЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ МЕДИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

Фурик О.О., Рябоконт О.В., Оніщенко Т.Є.

Запорізький державний медичний університет

Ключові слова: проблемно-орієнтоване навчання, методика, Запорізький державний медичний університет.

Методику проблемно-орієнтованого навчання в системі вищої освіти було розроблено з метою відповідати вимогам сучасного розвитку ринку праці і науково-технічного прогресу для вирішення нагальних проблем суспільства у підготовці професійних кадрів (Володин Н. Н., 2000; Митин М. Г., 2013). Медицина є однією з тих областей знання, де проблемні методи навчання можуть бути найбільш корисні. Сучасний медичний університет прагне до підготовки конкурентоспроможних фахівців міжнародного класу, які володіють навичками нестандартного критичного мислення та вмінням самостійно діяти. Даний метод призначений для стимулювання вивчення традиційних фундаментальних дисциплін з клінічної точки зору. Також акцентується додаток принципів базисних наук до клінічних ситуацій (Ержанова А.Е.).

Проблемно-орієнтоване навчання являє собою особливу педагогічну стратегію зі своїм стилем досягнення знань, який дає можливість повноцінного оволодіння проблемою з глибоким, активним, стійким

контекстуалізованим освоєнням матеріалу реальних життєвих ситуацій при максимальному використанні доказово обґрунтованих світових інформаційних ресурсів (Нуртазин С. Т., 2013). У зв'язку з тим, що проблемно-орієнтоване навчання є перспективним напрямком розвитку медичної освіти, Запорізький державний медичний університет має перший досвід впровадження цієї методики.

Мета дослідження: визначити особливості методики впровадження проблемно-орієнтованого навчання у Запорізькому державному медичному університеті.

У Запорізькому державному медичному університеті в рамках реалізації проекту Tempus «Створення Міжрегіональної Мережі Національних Центрів Медичної освіти, головним напрямком яких є впровадження проблемно-орієнтованого навчання з використанням віртуальних пацієнтів», впроваджена вищезазначена методика в учбовий процес студентів 2 курсу медичного факультету. Для цього був модернізований робочий навчальний план і переглянутий розклад занять для цих студентів і встановлено наступну структуру занять протягом тижня: 6 годин безперервного проблемно-орієнтованого навчання (заняття з викладачем-тьютором), 3 години лекцій щосереді та щоп'ятниці, 1 година практичних занять з тематики проблеми на відповідних клінічних кафедрах у п'ятницю. Однак основний час відведено для самостійної роботи студентів (Сичов Р. О. та ін., 2014).

Для реалізації проблемно-орієнтованого навчання створено 4 невеликі групи по 8 студентів, організація занять відбувається таким чином, що студенти повинні самостійно сформулювати питання, які необхідні для рішення кейса й знайти на них відповіді у результаті пошуку відповідної інформації і спільного обговорення. Проблемно-орієнтоване навчання потребує спеціального методичного забезпечення, перш за все складання кейсів, розробкою яких займається спеціальна група викладачів на основі реальних ситуацій, які переглядаються щороку.

Кейс – це конкретна клінічна ситуація, опис подій у певній послідовності. Основними задачами кейса при проблемно-орієнтованому навчанні є: навчити студентів формулювати послідовність об'єктів вивчення для рішення конкретної проблеми; виробити навички самостійного збору необхідної інформації; навчити умінню колективного обговорення проблеми та спільного прийняття рішень; підготувати до роботи у команді.

Заняття, які проводяться за методикою проблемно-орієнтованого навчання, розділяються на 3 частини. На першому занятті, у понеділок, студенти знайомляться з ситуацією, формулюють гіпотези та об'єкти навчання. Спочатку студентам надається загальна інформація та стислий опис ситуації, що склалася (щодо скарг, анамнезу, супутньої інформації про стан хворого, даних фізикального, лабораторного, інструментального

обстеження). В результаті обмірковування, мозкового штурму та дискусії студенти мають сформулювати можливі гіпотези, які пояснюють причини ситуації, що склалася. Всі гіпотези, а також ключову інформацію стосовно пацієнта записують на дошці. Кількість гіпотез при подальшому вивченні проблеми та отриманні додаткової інформації поступово зменшується до трьох. Потрібно відмітити, що для проблемно-орієнтованого навчання використовують спеціальні аудиторії з декількома дошками, що дозволяє зберігати інформацію у певному вигляді та видаляти за необхідності непотрібну і замінювати новою. Крім того, аудиторії оснащені комп'ютером, проектором, електронною дошкою.

На друге заняття, яке відбувається у четвер, студенти приходять з новою зібраною інформацією, аналізують й обговорюють її між собою. В процесі обговорення на дошках записуються схеми, графіки, малюнки і т.п. Одночасно студенти формують нові об'єкти вивчення. Поступово студентам видається додаткова інформація від тьютора, після отримання якої студенти переглядають свої гіпотези. На третьому занятті студенти мають прийняти заключне рішення після обговорення та аналізу всієї отриманої інформації.

Одним із найголовніших умов проблемно-орієнтованого навчання є активна співпраця студентів з метою різнобічного вивчення проблеми та прийняття колективних рішень. Проблемне навчання – це така організація навчальних занять, яка припускає створення під керівництвом викладача проблемних ситуацій і активну самостійну діяльність учнів по їх вирішенню, в результаті чого і відбувається творче оволодіння професійними знаннями, навичками і вміннями, розвиток розумових здібностей. Постановка проблеми при розгляді клінічного випадку дозволяє студентам самим визначити ту область знань, яка необхідна їм для вирішення ситуації. Завдання викладача при цьому – правильно націлити студентів на визначення меж цієї області, за межами яких закінчується їх компетенція і виникають проблемні питання (Искренко Э. В., 2010).

Висновки: 1. Проблемно-орієнтоване навчання – це особлива методологія викладання, що дозволяє засвоювати матеріал через усвідомлення та розуміння реальних клінічних випадків і сприяє розвитку свідомого, мотиваційного підходу до навчання.

2. Проблемно-орієнтоване навчання призводить до формування навичок самоорганізації, самонавчання і самоконтролю, тобто підвищує рівень свідомого ставлення до придбання професійних знань і умінь майбутнього лікаря.